

Între timp, o nouă încercare de a se ajunge la armistițiu de un an între Polonia și Moldova se făcu, de astă dată de episcopul de Wilno, Ioan, print litvan și fiu natural al regelui, care propuse lui Rareș să trimită în acest scop soli la Cracovia. Domnul însă respinse, la 17 martie 1533, propunerea, promițând, totuși, că va păstra relații pașnice, atâta vreme cît regele se va decide să încheie o pace durabilă; așteaptă deci ca regele să-i trimită, cel dintîi, solii, deoarece el este acela care l-a atacat mai întîi, fiind gata să-i primească cu onorurile cuvenite, însoțiți de 50, 100 sau mai mulți călăreți¹.

De un răspuns favorabil nu mai putea fi însă vorba acum, cînd regele primea (la 5 aprilie) știri de la Opaliński că a încheiat o pace de lungă durată cu Poarta și că domnul Moldovei a căutat prin fel și chip să pună mîna pe el, pentru a zădărnici încheierea păcii.

Încă de cînd ajunsese la curtea sultanului, solul polon aflate că Rareș, informat de plecarea sa la Poartă înainte încă de a fi părăsit Cracovia, a trimis 200 călăreți din cetățile sale din Transilvania ca să-l prindă sau să-l ucidă într-un loc de sub stăpînirea regelui Ferdinand, ca să se poată astfel scuza față de sultan că omorul n-a fost săvîrșit pe pămîntul său. Sultanul și marele vizir, care erau informați despre aceasta, l-au făcut atent de primejdiile pe care le va întîmpina la întoarcere. Condus de turci prin Balcani pînă la Nicopole, solul a trecut în Țara Romînească, la curtea lui Vlad Vintilă, cu care a avut o întrevvedere. Domnul muntean, informîndu-l că are să-i spună unele lucruri secrete, i-a cerut o întîlnire, noaptea, la el sau la gazda solului. Acesta s-a dus la domn, pe ascuns, la orele trei din noapte, fără luminare, găsindu-l șezînd, cu buzduganul și sabia așezată înaintea sa. «Văd că sînteți solul regelui Poloniei — l-a întîmpinat domnul — și că duceți tratative pentru pacea comună și că sînteți om bun. Vreau să vă spun, bazîndu-mă pe încrederea voastră, o taină, pe care nimeni nu o știe, și care privește viața voastră. Acum cînd trebuie să trăiesc în bună vecinătate cu regele vostru, după cum doresc, vreau să încep să mă port drept și credincios față de el și să vă ajut în primejdia voastră și în dificultatea regelui. Voievodul Bogdan² al Moldovei a trimis la mine trei soli cu trei scrisori, sfătuindu-mă în fel și chip și rugîndu-mă să vă prind la întoarcere și să vă trimit lui, sau să poruncesc supușilor mei să vă piardă și să vă ucidă pe drum și să vă ia toate lucrurile, arătîndu-mi că aceasta o face din toată prietenia față de mine, spunîndu-mi că lucrul acesta îmi este de folos și mie, ca și lui, asigurîndu-mă că faptul va rămînea cît se poate de secret, ca nimeni să nu știe de unde a pornit, și promițîndu-mi că, dacă voi face aceasta, mă va răsplăti cu bunăvoință». «Căci dacă eu — i-a declarat Rareș — voi avea acest sol, care este maestrul curții și care cunoaște secretele regelui și știe de la pașa ce se va întîmpla cu tine și cu mine, atunci le vom ști toate, și eu cînd voi cunoaște secretele regelui, acesta-mi va da înapoi și prizonierii și tunurile și voi ajunge ușor la înțelegere cu el». Rareș a voit ca prinderea solului să se facă în munți, spre Brașov, prin care se trecea foarte greu. Domnul muntean a continuat: «Eu vă spun în taină, ca o mărturisire: în țara mea sînteți sigur, dar în altă parte să aveți grijă de siguranța voastră, pe care eu, unde pot, voi porunci

¹ A.T., XV, p. 200—202 și la Bogdan-Hurmuzaki, Supl. II—1, p. 69—70 (cu data greșită de 21.II.1533, cu erori de lectură și cu ultimul pasaj, conținînd propunerea lui Rareș ca regele să-i trimită mai întîi solii, lipsă).

² Citește: Petru.